

FDUV:s utlåtande om digital tillgänglighet

FDUV tackar för möjligheten att ge ett skriftligt utlåtande inför Traficoms informations- och diskussionsmöte om digital tillgänglighet 28.10.2025.

1. Allmänna åsikter om genomförande av och tillsyn över tillgänglighetskraven

I såväl tillsynen som tillgänglighetsarbetet är det viktigt att även svenskan och kognitiv tillgänglighet, såsom begripligt innehåll, beaktas.

2. Vad bör tillsynen inriktas på och varför?

Även om tillgänglighetskraven inte omfattar kognitiv tillgänglighet önskar vi att Traficom i tillsynen beaktar även dessa aspekter. [Enligt forskning i Sverige möter personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning störst hinder i den digitala vardagen jämfört med andra funktionshindergrupper.](#) För personer med denna typ av kognitiva utmaningar är lätt språk en del av digital tillgänglighet.

Förståelsen för behovet och nyttan av lätt språk har ökat och fortsätter att växa. Det märks bland annat i ökad efterfrågan på bearbetningar eller översättningar till lätt svenska som kommer till LL-Center. Det är glädjande, men samtidigt står LL-Center, som är en del av FDUV, inför nedskärningshot då de statliga STEA-medlen till social- och hälsoorganisationerna kommer att minska.

I takt med att lätt språk blir vanligare i samhället har även fler kommersiella aktörer börjat producera lättläst information. Det är välkommet, men enligt vår uppfattning håller dessa inte alltid måttet på svenska. De kan genom upphandling ha fått uppdraget att bearbeta information till lättläst, även till lätt svenska. När texterna kommer till LL-Center för granskning - LL-Center är den enda aktören i Finland som kan bevilja symbolen för lättläst på svenska - visar det sig att texterna alltför ofta behöver mycket bearbetning. En annan utmaning är att det finns en övertro på att artificiell intelligens kan sköta bearbetningar till lättläst. [AI kan fungera som stöd, men det krävs fortfarande att en sakkunnig inom lätt språk medverkar.](#)

Över lag är det en utmaning att centrala tjänster inte alltid finns på svenska, och särskilt saknas viktig information på lätt svenska. Även om information finns på lätt svenska kan det vara svårt att hitta den, eller så hålls den inte uppdaterad. De som satsat på lättläst har ofta bara statisk information, medan aktualiteter saknas. Därför är det viktigt att allt centralt innehåll åtminstone uppfyller kraven för klarspråk.

Även om fler myndigheter och andra aktörer har lättläst information på sina webbplatser, är det viktigt att minnas att många ändå inte kan sköta sina ärenden helt självständigt. [Forskning visar att det som betecknas som lättläst ofta är för svårt för vissa inom målgruppen för lättläst,](#) till exempel personer med intellektuell funktionsnedsättning. Det understryker behovet av att dessa har stöd av andra samt kundbetjäning ansikte mot ansikte för att sköta sina ärenden, även om den digitala tjänsten är lättläst. Lättläst blir då ett verktyg som möjliggör delaktighet, även om inte alla gånger fullständig självständighet.

FDUV får fortfarande många kontakter om utmaningar med att hitta information om välfärdsområdenas tjänster och kontaktuppgifter. Många med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer använder välfärdsområdenas tjänster dagligen och därför är det av yttersta vikt att informationen både är tekniskt och kognitivt tillgänglig samt lätt att hitta.

Med hänvisnings till ovannämnda är det viktigt att Traficom:

1. Främjar användningen av klarspråk och lättläst.
2. Granskar att texter på lätt språk också finns på svenska.
3. Säkerställer att kvaliteten på lättläst håller måttet.
4. Granskar om information är lätt att hitta och också finns på svenska.
5. Påtalar att AI inte ensamt kan bearbeta texter till lättläst.
6. Påtalar att digitala lösningar inte helt kan ersätta kundbetjäning ansikte mot ansikte.

Tilläggsinformation:

Annette Tallberg-Haahtela, verksamhetsledare, annette.tallberg-haahtela@fduv.fi

Matilda Hemnell, informatör, matilda.hemnell@fduv.fi

Vanessa Westerlund, sakkunnig inom påverkansarbete, vanessa.westerlund@fduv.fi